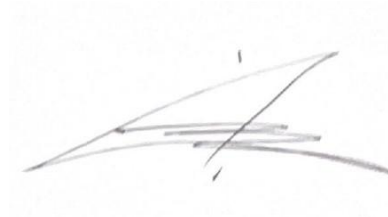

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЛИСАКОВСЬКИЙ РОМАН ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 342.9

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СПІВПРАЦІ
ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ З ІНШИМИ
ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне
право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Ужгород – 2023

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна».

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, доцент

Кравчук Мар'яна Юрївна,

Західноукраїнський національний університет,

завідувач кафедри адміністративного права

та судочинства

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Зьолка Валентин Леонідович,

Національна академія Державної прикордонної служби

України імені Богдана Хмельницького,

професор кафедри адміністративної діяльності

факультету правоохоронної діяльності

кандидат юридичних наук

Гебеш Сергій Антонійович,

суддя Закарпатського окружного адміністративного суду.

Захист відбудеться «08» грудня 2023 року о «10⁰⁰» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 61.051.07 Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, пл. Народна, 3, зал засідань Вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитися у національній бібліотеці Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, вул. Університетська, 14.

Автореферат розісланий «08» листопада 2023 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Т.П. Попович

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Питання утвердження прав людини і верховенства права є одним із найважливіших ще з часів проголошення незалежності України. З цією метою в державі створена система правоохоронних органів, яка покликана підтримувати законність та порядок, виявляти та розслідувати кримінальні правопорушення, а також ідентифікувати осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. Разом з тим, в процесі демократичних перетворень постало безліч викликів, що зумовили потребу у реформуванні правоохоронних органів, зокрема: неналежне застосування та наявність прогалин у спеціальному законодавстві в сфері боротьби зі злочинністю; неузгодженість у діяльності різних правоохоронних органів, дублювання повноважень; відсутність логічної стратегії і тактики у сфері запобігання злочинності; обрання курсу на інтеграцію до Європейського Союзу. Крім того, вагомим фактором, що впливає на результативність діяльності правоохоронних органів, демонструє їх ефективність у захисті прав і свобод людини і громадянина, є дієвість застосування інституту юридичної відповідальності. У зв'язку із зазначеним, в контексті розвитку потенціалу вчасного реагування на злочинні загрози в Україні були створені нові правоохоронні органи, включаючи Державне бюро розслідувань.

Державне бюро розслідувань є державним правоохоронним органом, діяльність якого спрямовується на запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, суддями та працівниками правоохоронних органів, військовослужбовцями, в межах реалізації своїх законодавчо визначених повноважень. Небезпека таких кримінальних правопорушень полягає в тому, що суб'єкти їх вчинення мають значний вплив на прийняття рішень, що можуть мати серйозні наслідки для держави та суспільства в цілому, підриваючи довіру громадян до державних інституцій.

З огляду на підслідність Державного бюро розслідувань можна стверджувати, що даний орган посідає провідне місце у системі правоохоронних органів, а тому постає особливо гостра необхідність у належному забезпеченні умов незалежності його функціонування. Разом з тим, діяльність Державного бюро розслідувань не є ізольованою, а навпаки – складність розслідування підслідних кримінальних правопорушень часто вимагає співпраці з іншими правоохоронними органами. Беручи до уваги зазначене, з метою створення дієвої системи протидії злочинності, уникнення дублювання повноважень різних правоохоронних органів, актуальним є дослідження співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами.

Життєво важливе значення для визначення регіональних і глобальних напрямів злочинності, прогнозування майбутніх тенденцій і зміцнення спроможності держав реагувати реактивно та проактивно відіграє міжнародне співробітництво правоохоронних органів. Для результативної діяльності на міжнародному рівні держави повинні забезпечити власним правоохоронним

органам потенціал для збору, зіставлення, аналізу та поширення інформації про злочинців. Відтак, актуальним у контексті діяльності та співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами є аспект дослідження зарубіжного досвіду успішного функціонування аналогічних правоохоронних органів, а також налагодження міжнародного співробітництва з іншими державами та міжнародними організаціями.

Таким чином, систематизація адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами на основі застосування теоретичних концепцій та практики правоохоронної діяльності із використанням сучасних методів наукового пізнання державно-правових явищ є особливо актуальним напрямком наукових пошуків.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тематика дослідження відповідає завданням, які визначені у Плані дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 р. № 756-р), Цілях сталого розвитку України на період до 2030 року (затвердженим Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки (затвердженої Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021).

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у тому, щоб на основі аналізу теоретико-правових засад, чинного законодавства України та зарубіжного досвіду визначити адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, запропонувати напрями вдосконалення її нормативних основ та практики здійснення.

Для досягнення поставленої мети у роботі поставлено наступні завдання:

- здійснити огляд наукових джерел та окреслити методологію дослідження;
- з'ясувати поняття та зміст адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами;
- проаналізувати генезу адміністративно-правового забезпечення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами;
- охарактеризувати функції та повноваження Державного бюро розслідувань;
- розкрити адміністративно-правове регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами;
- виокремити принципи організації та діяльності Державного бюро розслідувань як суб'єкта взаємодії з іншими правоохоронними органами;
- охарактеризувати зарубіжний досвід організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань;
- визначити напрями оптимізації адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у діяльності Державного бюро розслідувань та його співпраці з іншими правоохоронними органами.

Предмет дослідження – адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами.

Методи дослідження. Для реалізації мети і виконання поставлених завдань дослідження використано відповідний комплекс методів. Догматичний метод уможливив аналіз наукових джерел, адміністративно-правового забезпечення діяльності Державного бюро розслідувань, практики застосування норм, що стосуються співпраці з іншими правоохоронними органами, власне тлумачення термінів: «співпраця Державного бюро розслідувань», «адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами», «функції Державного бюро розслідувань», «адміністративно-правове регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» (*підрозділи 1.1., 1.2., 2.1., 2.2.*). За допомогою порівняльного методу співставлено та виокремлено особливості зарубіжного досвіду організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань (*підрозділ 3.1.*). Герменевтичний метод сприяв з'ясуванню поняття та змісту адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, функцій, принципів організації та діяльності Державного бюро розслідувань, а також інтерпретації положень нормативно-правових актів у сфері протидії злочинності (*підрозділи 1.2., 2.1., 2.3., 3.2.*). За допомогою історичного методу охарактеризовано процес становлення та розвитку Державного бюро розслідувань, а також адміністративно-правового забезпечення його співпраці з іншими правоохоронними органами (*підрозділи 1.3., 2.2.*). За допомогою системно-функціонального методу співпраця Державного бюро розслідувань досліджена крізь призму різних елементів: нормативного забезпечення, суб'єктів, напрямів, рівнів (*підрозділи 2.2., 3.2.*). Це сприяло її розгляду як цілісної системи, що відобразило роль і місце Державного бюро розслідувань серед інших правоохоронних органів. Статистичний метод став основою для висвітлення стану розслідування кримінальних проваджень Державним бюро розслідувань (*підрозділ 1.3.*). За допомогою аксіологічного методу висвітлено принципи організації та діяльності Державного бюро розслідувань, проаналізовано положення професійної етики працівників Державного бюро розслідувань, що мають вплив і на процес співпраці з іншими правоохоронними органами (*підрозділ 2.3.*). Під час дослідження були застосовані й інші методи пізнання.

З метою формування авторських уявлень щодо поняття та значення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, генези її адміністративно-правового забезпечення у роботі використано дослідження таких вчених, як: П. Д. Біленчук, Л. В. Борисова, С. Г. Братель, О. В. Гулак, Л. М. Дубчак, Ю. О. Загуменна, В. В. Зайченко, М. В. Ковалів, О. В. Кравченко, В. С. Крушеніцький, А. М. Куліш, А. В. Лаптева, Р. М. Марчук, М. І. Мельник, В. В. Миргород-Карпова, І. Наконечна, Н. Р. Носевич, В. Ортинський, Є. К. Паніотов, Л. Т. Рябовол, А. Францевич, Є. М. Франтовський, І. В. Цюприк та інших.

Питання функцій, повноважень, принципів діяльності Державного бюро розслідувань, адміністративно-правового регулювання є фундаментальними у контексті співпраці з іншими правоохоронними органами. Для аналізу даних аспектів важливим було дослідження робіт таких дослідників, як: Н. М. Бакаянова, В. В. Долежан, В. Д. Гвоздецький, І. В. Грицюк, Б. В. Деревянко, О. М. Діденко, А. Ю. Дворнікова, О. Ю. Дрозд, Д. І. Жардан, І. С. Ковальчук, І. М. Коросташова, О. С. Лаба, О. І. Манзюк, М. С. Моїсєєв, Н. Р. Носевич, О. Ю. Салманова, Р. Труба, П. В. Цимбал та інших.

Характеристика зарубіжного досвіду організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань, а також напрямів оптимізації адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань стала можливою завдяки огляду наукових праць таких вчених, як: Т. О. Анцупова, С. В. Веремієнко, М. Я. Вознюк, А. В. Войціховський, О. В. В'язовченко, Я. Д. Гаврилович, В. Л. Грохольський, В. В. Миргород-Карпова, Є. Паніотов, С. М. Перепьолкін, В. В. Пророченко, І. Рудницький, Л. Созанська, В. Чуєнко та інших.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами. У результаті проведеного дослідження зроблено ряд концептуальних висновків, обґрунтовано низку нових наукових положень, які можуть бути використані для оптимізації сучасної концепції співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами. Основні з них такі:

уперше:

- сформовано теоретико-правову візію адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами як комплексної системи, яка: встановлює нормативно-правову базу взаємодії правоохоронних органів у протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним до підслідності Державного бюро розслідувань; спрямована на систематичну співпрацю Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, узгоджується з їхньою метою і завданнями, ґрунтується на принципах спільної діяльності; об'єднує специфічні сили і засоби, джерела інформації визначених правоохоронних органів для досягнення спільної мети співпраці;

- розроблено та обґрунтовано авторські пропозиції до законодавства України, що стосуються вирішення проблемних питань функціонування Державного бюро розслідувань та його співпраці з іншими правоохоронними органами, зокрема: внести зміни до частини 3 статті 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», розробити Рекомендації щодо запобігання виникненню реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності працівників Державного бюро розслідувань, розробити міжвідомчу Інструкцію про взаємодію Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами у протидії злочинності, розробити і затвердити Методику розслідування кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань, а також запропонована структура вказаних документів;

удосконалено:

- принципи, форми співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами;

- положення щодо розмежування функцій правоохоронних органів з метою ефективної протидії злочинності;

- напрями оптимізації міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань;

дістали подальшого розвитку:

- оцінка методології дослідження протидії злочинності. Зокрема, з'ясовано, що вона допомагає визначити правильні підходи, методи та інструменти, які варто застосовувати для збору та аналізу даних, а також сприяє розумінню сутності предмета дослідження та усвідомленню його взаємозв'язків з іншими явищами;

- наукові погляди щодо визначення понять «співпраця Державного бюро розслідувань», «адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами», «функції Державного бюро розслідувань», «адміністративно-правове регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами», «правове регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань»;

- положення щодо генези адміністративно-правового забезпечення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами;

- пропозиції про використання позитивного зарубіжного досвіду організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань.

Практичне значення одержаних результатів. Дисертація має теоретико-прикладний характер, а її висновки та пропозиції можуть бути використаними у:

- науково-дослідній діяльності – для подальшого вивчення та наукового аналізу адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами;

- правотворчості – для удосконалення законодавчих та інших нормативних актів щодо протидії злочинності та діяльності у цій сфері Державного бюро розслідувань;

- у практичній діяльності Державного бюро розслідувань з реалізації його повноважень;

– навчальному процесі закладів вищої освіти під час проведення лекційних та практичних занять з дисциплін: «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Судові та правоохоронні органи України», «Кримінальний процес».

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею. Усі результати, положення, висновки, викладені у роботі, одержані автором особисто.

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розробки проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на науково-практичних конференціях: «Тенденції реформування правової системи України і світу» (Тернопіль, 30 жовтня 2020 р); «Правова система України в умовах європейської інтеграції: погляд студентської молоді» (Тернопіль, 15 травня 2020 року); «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні

реалії та міжнародний досвід» (16-17 квітня 2021 року); «Гуманітарні аспекти цифрового суспільства». (м. Харків, 8 грудня 2022 року).

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження викладено у 8 наукових статтях, з яких 3 опубліковано у фахових виданнях України, одна – у фаховому виданні іншої держави, та 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається з анотації державною та англійською мовами, списку публікацій здобувача за темою дисертації, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (171 найменування на 21 сторінці) і додатків (на 2 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 211 сторінок, з яких основний текст – 178 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дисертації, визначено її зв'язок із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження, охарактеризовано методи наукового пізнання, які застосовані в дисертаційній роботі, розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, означено особистий внесок здобувача, подано відомості про апробацію матеріалів, анонсовано структуру праці, зазначено її загальний обсяг.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні та історіографічні засади дослідження співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» присвячено огляду наукових джерел та методології дослідження адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, з'ясуванню поняття, змісту та генези адміністративно-правових аспектів забезпечення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами.

У *підрозділі 1.1. «Огляд наукових джерел і методологія дослідження»* проведено огляд наукових джерел щодо проблеми адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами та окреслено методологію дослідження, на основі чого шляхом критичного аналізу виявлено актуальні напрямки наукового пошуку, які потребують поглибленого аналізу.

З метою формування авторських уявлень щодо поняття та значення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, генези її адміністративно-правового забезпечення у роботі проаналізовано наукові праці таких вчених, як: П. Д. Біленчук, Л. В. Борисова, С. Г. Братель, О. В. Гулак, Л. М. Дубчак, Ю. О. Загуменна, В. В. Зайченко, М. В. Ковалів, О. В. Кравченко, В. С. Крушеніцький, А. М. Куліш, А. В. Лаптева, Р. М. Марчук, М. І. Мельник, В. В. Миргород-Карпова та інших. Встановлено, що попри значну увагу науковців до означеної проблеми, велика кількість питань усе ще залишається недослідженими і дискусійними. Виявлено відсутність

сучасних комплексних аналітичних робіт, присвячених актуальним питанням адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами.

З метою комплексного аналізу та формування системного уявлення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, а також удосконалення її адміністративно-правових аспектів, у роботі використані такі методи наукового дослідження: догматичний, порівняльний, герменевтичний, історичний, системно-функціональний, статистичний, аксіологічний.

У підрозділі 1.2. «Поняття та зміст адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» з'ясовано сутність адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами крізь наявні у правовій доктрині та законодавстві визначення понять «адміністративно-правові аспекти», «співпраця», «Державне бюро розслідувань», «правоохоронні органи».

Встановивши зміст адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, запропоновано їх визначення як сукупності питань, що стосуються нормативно закріплених положень адміністративного права у сфері взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до їхньої компетенції.

З метою всебічного розкриття співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами виокремлено необхідність аналізу наступних її адміністративно-правових аспектів: історію становлення і розвитку адміністративно-правового забезпечення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами; функції та повноваження Державного бюро розслідувань; адміністративно-правове регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами; принципи організації та діяльності Державного бюро розслідувань як суб'єкта взаємодії з іншими правоохоронними органами; зарубіжний досвід організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань; напрями оптимізації адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань.

У підрозділі 1.3. «Гене́за адміністративно-правового забезпечення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» проведено історико-правове дослідження прийняття та введення в дію адміністративно-правових засад створення і забезпечення функціонування Державного бюро розслідувань.

Зазначено, що питання реформування правоохоронних органів було на порядку денному ще з часів прийняття Конституції України. В її положеннях передбачалось створення правоохоронного органу, який би здійснював контроль за діяльністю посадових осіб органів державної влади.

Центральним етапом у створенні Державного бюро розслідувань вважаємо прийняття Закону України № 794-VIII «Про Державне бюро розслідувань» від

12 листопада 2015 року, відповідно до норм якого на даний правоохоронний орган покладається завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції.

Привернуто увагу до знакової події, що відбулась 3 грудня 2019 року, коли було прийнято Закон України № 305-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань», згідно з яким Державне бюро розслідувань набуло статусу державного правоохоронного органу і вийшло із системи центральних органів виконавчої влади.

Запропоновано наступну історико-правову періодизацію в сучасній Україні, що пов'язана в основному із формуванням відповідного правового регулювання: перший період (1996-2011 роки); другий період (2012-2015 роки); третій період (2016 рік – дотепер).

Розділ 2 «Правове забезпечення взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» містить три підрозділи, в яких охарактеризовано функції та повноваження Державного бюро розслідувань, розкрито адміністративно-правове регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, а також виокремлено принципи організації та діяльності Державного бюро розслідувань як суб'єкта взаємодії з іншими правоохоронними органами.

У підрозділі 2.1. «Функції та повноваження Державного бюро розслідувань» визначено, що спеціальний Закон України «Про Державне бюро розслідувань», окреслюючи основні напрямки діяльності Державного бюро розслідувань, використовує термін «завдання», а не «функції» та розкриває їх у такій послідовності: запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції. Функції Державного бюро розслідувань запропоновано розуміти як основні напрямки його діяльності, що зумовлені наявністю у нього статусу державного правоохоронного органу, та реалізуються для досягнення визначеної мети його функціонування.

Встановлено, що законодавство у сфері діяльності Державного бюро розслідувань не містить чіткого переліку чи поділу повноважень на права та обов'язки працівників даного правоохоронного органу. Разом з тим, спеціальний закон виокремлює повноваження Директора Державного бюро розслідувань (стаття 12, частина 2 статті 23), Директора територіального управління Державного бюро розслідувань (стаття 13), Керівника підрозділу центрального апарату Державного бюро розслідувань (стаття 13). Окремо у частині 2, 3 статті 24 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» встановлено обов'язки підрозділу внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань.

Зауважено, що повноваження працівників Державного бюро розслідувань, які здійснюють покладені на них обов'язки у складі слідчих чи оперативних підрозділів встановлені не лише Законом України «Про Державне бюро розслідувань», а й нормами Кримінального процесуального кодексу України та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».

У підрозділі 2.2. «Адміністративно-правове регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» розглядається система нормативно-правових актів, в яких закріплюються основи адміністративного забезпечення взаємодії цих органів.

Встановлено, що адміністративно-правове регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами базується на нормах Конституції України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Кримінального процесуального кодексу України, Закону України «Про Державне бюро розслідувань», Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», а також інших нормативно-правових актів, прийнятих на їх основі.

Для інституційного утвердження Державного бюро розслідувань як незалежного правоохоронного органу була прийнята Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань на 2022-2026 роки, яка передбачає основні вектори співпраці Державного бюро розслідувань з державними інституціями. Позитивно оцінюючи наявність напрямів співпраці з державними інституціями, зауважено, що положенням взаємодії варто було приділити більш деталізовану увагу шляхом опису конкретних заходів спільної діяльності із кожним правоохоронним органом, а не лише вказуючи необхідність розвитку співпраці.

Констатовано недостатнє нормативне забезпечення аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами. Очевидно, що необхідно врегулювати форми взаємодії, сутність заходів спільної діяльності, критерії їх ефективності, роль кожного суб'єкта у такому процесі.

У підрозділі 2.3. «Принципи організації та діяльності Державного бюро розслідувань як суб'єкта взаємодії з іншими правоохоронними органами» принципи співпраці досліджені шляхом аналізу їх трьох систем: загальних принципів правоохоронної діяльності (їх практичне втілення в процесі організації, діяльності та взаємодії Державного бюро розслідувань), спеціальних принципів діяльності Державного бюро розслідувань, принципів співпраці.

Зазначено, що доступ високопосадовців до значних ресурсів, які можуть бути використані для приховування злочинів, вибір складних механізмів злочинної діяльності, що здатні ускладнювати збирання доказів та проведення досудового розслідування, їх доступ до конфіденційної інформації, яка не підлягає розголошенню, часто вимагають співпраці декількох правоохоронних органів. З огляду на зазначене, запропоновано розробити міжвідомчу Інструкцію про взаємодію Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами у протидії злочинності.

При аналізі принципу недопущення конфлікту інтересів встановлено відсутність деталізованої схеми дій, практичних кейсів, роз'яснень у різних випадках виникнення потенційного та реального конфлікту інтересів. Тому запропоновано розробити Рекомендації щодо запобігання виникненню реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності працівників Державного бюро розслідувань.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами» присвячений аналізу питань, що стосуються зарубіжного досвіду організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань, напрямів оптимізації адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань.

У підрозділі 3.1. *«Зарубіжний досвід організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань»* проведено компаративний аналіз діяльності правоохоронних органів із функціями, аналогічними Державному бюро розслідувань у Сполучених Штатах Америки, Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Австрії, Литві, Норвегії, а також виокремлені особливості їх функціонування.

Зауважено, що 3 березня 2023 року було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Державним бюро розслідувань та Національним управлінням поліції Фінляндії, що має започаткувати практичне співробітництво у сфері запобігання та протидії корупції, організованій та транскордонній злочинності, незаконному обігу наркотичних засобів, зброї, боєприпасів, вибухових речовин. Беручи до уваги високі стандарти протидії злочинності у Фінляндії та перші кроки у співпраці з фінськими правоохоронними органами, а також положення спеціального закону, запропоновано запозичити фінський досвід з методики розслідування кримінальних правопорушень, вчинених високопосадовцями, працівниками правоохоронних органів, суддями, військовослужбовцями. У контексті зазначеного рекомендовано розробити і затвердити Методику розслідування кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань.

У підрозділі 3.2. *«Напрями оптимізації адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань»* акцентовано увагу на міжнародному співробітництві у межах міжнародних організацій та двосторонню співпрацю держав з метою встановлення їх особливостей у контексті діяльності Державного бюро розслідувань.

Сформовано переваги міжнародної співпраці Державного бюро розслідувань із міжнародними організаціями (Міжнародною організацією кримінальної поліції – Інтерпол, Європейським Союзом, Радою Європи) та мережами представників правоохоронних органів («Європейські партнери проти корупції», CARIN), серед яких:

1) об'єднання зусиль: міжнародні організації та мережі можуть об'єднати зусилля різних країн в протидії злочинам, що вчиняються високопосадовцями, правоохоронцями, суддями, що може покращити ефективність боротьби з цим явищем;

2) обмін інформацією: міжнародні організації та мережі можуть сприяти обміну інформацією між різними країнами, що дозволяє ефективніше виявляти та притягати до відповідальності високопосадовчих осіб, правоохоронців, суддів;

3) створення стандартів: міжнародні організації та мережі можуть сприяти створенню уніфікованих стандартів в сфері протидії злочинам, які вчиняються

високопосадовцями, правоохоронцями, суддями, що допоможе зменшити рівень корупції та злочинності в цілому;

4) інструменти контролю: міжнародні організації та мережі можуть розробити інструменти контролю за діяльністю високопосадових осіб, правоохоронців, суддів, що дозволить ефективніше запобігати корупції та злочинності;

5) підвищення довіри: співпраця в межах міжнародних організацій та мереж може сприяти підвищенню довіри між країнами та забезпеченню більшої стійкості у протидії злочинам, які вчиняються високопосадовцями, правоохоронцями, суддями.

Зауважено, що наразі кількість держав, із якими відбувається двостороння співпраця Державного бюро розслідувань є зовсім невеликою. Відтак, даний процес потребує підвищеної уваги в контексті модернізації знань та навичок працівників Державного бюро розслідувань із розслідування кримінальних правопорушень, підслідних даному правоохоронному органу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає можливість сформулювати наступні висновки.

1. Проблематика адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами у дисертаційній роботі розглянута крізь призму: досліджень теоретичного характеру; напрацювань у сфері правоохоронної діяльності; наукових досліджень із запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань; наукових праць з питань організаційного і правового забезпечення правоохоронних органів; спеціальних наукових досліджень сфери протидії злочинності.

Застосування догматичного, порівняльного, герменевтичного, історичного, системно-функціонального, статистичного та аксіологічного методів наукового дослідження стало основою для аналізу протидії кримінальним правопорушенням, вчинених високопосадовцями, працівниками правоохоронних органів, суддями, військовослужбовцями, а також встановлення особливостей адміністративно-правового регулювання співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами на національному та міжнародному рівнях.

2. Адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами визначаються як сукупність питань, що стосуються нормативно закріплених положень адміністративного права у сфері взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до їхньої компетенції.

3. Проаналізувавши усі спроби, що стосуються створення і забезпечення функціонування Державного бюро розслідувань, запропоновано таку історико-

правову періодизацію в сучасній Україні, яка пов'язана в основному із прийняттям відповідного правового регулювання:

- перший період (1996 – 2011 роки) – закладені перші основи створення окремого органу, який мав би здійснювати функцію досудового розслідування та базис для реформування правоохоронних органів; визначені умови, що зумовлюють зростання злочинності, зокрема, і злочинів, вчинених високопосадовцями, працівниками правоохоронних органів, суддями, військовослужбовцями; разом з тим, свого повноцінного практичного втілення Державне бюро розслідувань так і не отримало через хаотичність і різновекторність дій, відсутність чіткої стратегії створення даного органу;

- другий період (2012 – 2015 роки) – закріплено найвагоміші нормативні положення, що створюють реальні умови для початку функціонування Державного бюро розслідувань, зокрема, передбачено його правовий статус як центрального органу виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність, підслідність, правові основи діяльності, соціальний, правовий захист та відповідальність працівників ДБР, взаємодія з іншими державними органами, особливості демократичного цивільного контролю за діяльністю ДБР;

- третій період (2016 рік – дотепер) – характеризується зміною правового статусу ДБР на державний правоохоронний орган і вихід із системи центральних органів виконавчої влади, активним здійсненням Державним бюро розслідувань своїх функцій та місії, вдосконаленням адміністративно-правового забезпечення діяльності ДБР та взаємодії з іншими органами, а також усуненням суперечностей у законодавстві.

4. Функції Державного бюро розслідувань пропонуємо розуміти як основні напрямки його діяльності, що зумовлені наявністю у нього статусу державного правоохоронного органу, та реалізуються для досягнення визначеної мети його функціонування.

Повноваження Державного бюро розслідувань закріплено у статті 6 Закону України «Про Державне бюро розслідувань». Проаналізувавши усю їх сукупність, запропоновано класифікувати їх за критерієм виду діяльності на три основні групи:

- 1) повноваження щодо формування та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності;
- 2) функціональні повноваження;
- 3) організаційно-методичні повноваження.

5. Центральне місце у регулюванні організації діяльності і функціонування Державного бюро розслідувань посідає Закон України № 794-VIII «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року. В контексті предмета нашого дослідження норми даного закону відіграють надактуальне значення, що зумовлено наступними особливостями:

- 1) окреслюючи місце Державного бюро розслідувань в системі державних інституцій, закон визначає його статус як державного правоохоронного органу;
- 2) норми закону прямо вказують на спрямованість органу протидіяти вчиненню кримінальних правопорушень найвищими посадовцями, працівниками правоохоронних органів, суддями, тими, хто вчинив військові

злочини, що, у свою чергу, сприяє відновленню довіри суспільства до діяльності правоохоронних органів загалом;

3) Державне бюро розслідувань виступає фактично головним органом у протидії впливу осіб, які займають високе службове становище, на процес кримінального провадження та унеможливує уникнення ними покарання;

4) хоча і питанню взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими державними органами присвячено окремий розділ Закону, недостатньо уваги приділено аспектам налагодження співпраці, їх формам, процедурі здійснення, забезпеченню диференціації повноважень різних правоохоронних органів;

5) прогресивними є норми закону, що передбачають функціонування Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань, що забезпечує прозорість діяльності даного органу.

Здійснивши аналіз адміністративно-правового регулювання діяльності Державного бюро розслідувань, усі акти за критерієм форми вираження можна класифікувати на дві основні групи:

1) зовнішні – акти, що створюються за межами Державного бюро розслідувань, але до розробки яких Державне бюро розслідувань має пряме відношення, безпосередньо беручи участь у розробці проектів тих чи інших нормативних актів у сфері протидії злочинності;

2) внутрішні – відомчі акти, які додатково врегульовують, деталізують аспекти, що стосуються організації діяльності та взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами.

Можна констатувати недостатнє нормативне забезпечення аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами. Очевидно, що необхідно врегулювати детальніше форми взаємодії, сутність заходів спільної діяльності, критерії їх ефективності, роль кожного суб'єкта у такому процесі.

6. Аналіз принципів організації та діяльності Державного бюро розслідувань дозволяє стверджувати їх фундаментальну роль в утвердженні даного органу як ефективного суб'єкта протидії злочинності. Разом з тим, процесу взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами характерні власні засади та керівні ідеї, що зумовлено специфікою їх відносин, правового статусу, завдань та цілей.

Дослідивши теоретичні доробки у сфері спільної діяльності правоохоронних органів, запропоновано доповнити їх систему такими:

1) принцип чіткої комунікації – розроблення чітких ліній зв'язку з метою забезпечення своєчасного і точного обміну інформацією, в тому числі протоколів для спілкування під час надзвичайних або критичних ситуацій;

2) принцип взаємної поваги – співпраця має базуватися на спільному розумінні цілей і завдань, повноважень кожного правоохоронного органу;

3) принцип спільного підходу – розробка стратегії досягнення спільних цілей та завдань, спільне планування, навчання та координація діяльності;

4) принцип постійного вдосконалення – Державне бюро розслідувань та інші правоохоронні органи повинні регулярно оцінювати результати співпраці, переглядати спільні стратегії, визначати напрями вдосконалення взаємодії та

оперативно вносити за потреби відповідні зміни, вивчати найкращі зарубіжні практики протидії високопосадовій корупції.

7. Порівнюючи організацію і діяльність Федерального бюро розслідувань в США та Державного бюро розслідувань в Україні, виокремимо наступні особливості: спільна місія Федерального бюро розслідувань в США та Державного бюро розслідувань в Україні – протидія злочинам, вчинених особами, що займають особливо відповідальне державне становище; незважаючи на похому назву та досить поширене твердження, що Державне бюро розслідувань є аналогом Федерального бюро розслідувань, наявні розбіжності у підслідності (в США вона охоплює значно ширше коло справ), а відтак і у повноваженнях; Федеральне бюро розслідувань поєднує у собі функції розвідки та правоохоронного органу, Державне бюро розслідувань є правоохоронним органом; Федерального бюро розслідувань в США має розгалуженішу організаційну структуру, ніж Державне бюро розслідувань в Україні, що зумовлено національними особливостями; розслідуючи «білокомірцеві злочини», і Федеральне бюро розслідувань, і Державне бюро розслідувань співпрацюють з іншими правоохоронними органами та фінансовими регуляторами.

Компаративний аналіз діяльності правоохоронних органів із функціями, аналогічними Державному бюро розслідувань у Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Австрії, Литві, Норвегії дає підстави стверджувати про такі характерні особливості: в зазначених державах немає аналогу Державному бюро розслідувань; як правило, функцію розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до компетенції Державного бюро розслідувань, в зазначених країнах виконують підрозділи поліцейських служб; правоохоронні органи із аналогічними Державному бюро розслідувань повноваженнями приділяють увагу співпраці на внутрішньому, зовнішньому та міжнародному рівнях; підрозділи поліцейських служб виступають національними офісами Інтерполу, Європолу, Шенгену у відповідних країнах; в межах одного правоохоронного органу зосереджується досить широке коло завдань і повноважень, а тому такий комплексний підхід сприяє протидії злочинам, що вчиняються високопосадовцями, правоохоронцями, суддями чи військовослужбовцями.

8. Правове регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань визначено як систему нормативно-правових актів, що регулює організацію спільної діяльності Державного бюро розслідувань з відповідними органами інших держав, міжнародними організаціями, що ґрунтується на спільних цілях та державних інтересах у сфері протидії злочинності.

З метою оптимізації адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань акцентовано на необхідності реалізації наступних напрямів:

1) розвиток та поглиблення співпраці з іншими країнами, що мають подібні органи розслідування, шляхом укладення двосторонніх договорів. Для цього доцільно створювати спеціальні робочі групи, які будуть займатися вирішенням конкретних завдань та обміном досвіду;

2) розвиток мережі дипломатичних зв'язків, щоб у разі потреби ефективно та оперативно звертатися до правоохоронних органів інших країн з проханням про допомогу у розслідуванні злочинів;

3) забезпечення підвищення кваліфікації співробітників Державного бюро розслідувань, зокрема у галузі міжнародного співробітництва. Для цього доцільно організовувати спеціалізовані семінари, тренінги та курси підвищення кваліфікації;

4) розвиток співпраці з міжнародними організаціями у сфері протидії злочинності з метою поглиблення знань про міжнародні стандарти та специфіку розслідування окремих видів кримінальних правопорушень (наприклад, із Організацією економічного співробітництва та розвитку для боротьби зі злочинами, пов'язаними з корупцією та економічними злочинами);

5) використання сучасних технологій для покращення міжнародного співробітництва.

9. Аналіз практичних аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами дозволив розробити та обґрунтувати наступні авторські пропозиції:

- внести зміни до частини 3 статті 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», доповнивши перелік державних органів, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю Державним бюро розслідувань;

- розробити Рекомендації щодо запобігання виникненню реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності працівників Державного бюро розслідувань, які б структурно містили: поняття та перелік випадків наявності потенційного або реального конфлікту інтересів, способи їх вирішення; порядок виявлення працівником Державного бюро розслідувань наявності у нього потенційного або реального конфлікту інтересів при виконанні службових (посадових) повноважень; порядок дій працівника Державного бюро розслідувань, яким встановлено наявність потенційного або реального конфлікту інтересів; порядок дій керівника працівника Державного бюро розслідувань щодо запобігання та врегулювання потенційного або реального конфлікту інтересів, який виник у працівника; відповідальність за порушення порядку запобігання і врегулювання потенційного або реального конфлікту інтересів;

- розробити міжвідомчу Інструкцію про взаємодію Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами у протидії злочинності, яка б структурно містила:

1. Загальні положення: мета, цілі, принципи організації співпраці (зокрема, принцип чіткої комунікації, принцип взаємної поваги, принцип спільного підходу, принцип постійного вдосконалення).

2. Повноваження Державного бюро розслідувань та інших правоохоронних органів у процесі їх співпраці, розмежування їх функцій, межі повноважень усіх суб'єктів взаємодії, способи спільної діяльності.

3. Алгоритм обміну інформацією між правоохоронними органами, включаючи типи інформації, якими слід здійснювати обмін, процедури для своєчасного та точного обміну інформацією.

4. Вирішення конфліктів: вказівки щодо того, як слід вирішувати конфлікти та розбіжності між правоохоронними органами, зокрема, хто має брати участь у вирішенні конфлікту та які кроки слід вжити, щоб не перешкоджати розслідуванню.

5. Навчання та освіта: вимоги до підготовки та освіти працівників правоохоронних органів, які беруть участь у спільних розслідуваннях.

6. Моніторинг і оцінка ефективності спільної діяльності правоохоронних органів, включаючи встановлення показників для вимірювання успіху, проведення регулярних оцінок і внесення коригувань за потреби.

7. Ситуативні приклади співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами із роз'ясненням дій, які необхідно вчинити кожному суб'єкту спільної діяльності в конкретному випадку.

- розробити і затвердити Методику розслідування кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань. Даний документ структурно б включав наступні розділи: аналіз обставин та способів вчинення кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань; специфіку слідової картини кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань; характеристику особи правопорушника; рекомендовані дії правового, організаційного й тактичного характеру щодо розслідування кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дослідження:

1. Лисаковський Р. В. Правові передумови створення Державного бюро розслідувань. *Право UA*. 2021. № 1. С. 204-208.

2. Лисаковський Р. В. Принципи організації та діяльності Державного бюро розслідувань. *Наше право*. 2022. № 4. С. 168-173.

3. Лисаковський Р. В. Співпраця Державного бюро розслідувань з міжнародними організаціями та мережами у сфері протидії злочинності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. № 1. С. 95-101.

4. Lysakovskiy R. V. Legal Regulation of International Cooperation of the State Bureau of Investigation. *Legal, Economic Science and Praxis*. 2022. № 5. P. 29-33.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Лисаковський Р. В. Правове забезпечення повноважень Державного бюро розслідувань. *Тенденції реформування правової системи України і світу: матеріали II Міжнародної конференції (м. Тернопіль, 30 жовтня 2020 р.)*. Тернопіль, 2020. С. 266-268.

6. Лисаковський Р. В. Протидія високопосадовій та організованій злочинності: європейський досвід. *Правова система України в умовах європейської інтеграції: погляд студентської молоді: матеріали IV Міжнародної наукової конференції (м. Тернопіль, 15 травня 2020 р.)*. Тернопіль, 2020. С. 486-

487.

7. Лисаковський Р. В. Кадрове забезпечення Державного бюро розслідувань. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 16-17 квітня 2021 р.) Тернопіль, 2021. С. 269-271.

8. Лисаковський Р. В. Роль співпраці Державного бюро розслідувань з правоохоронними органами іноземних держав. *Гуманітарні аспекти цифрового суспільства*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 8 груд. 2022 р.). Харків: НДІ ППСН, 2022. С.76-78.

АНОТАЦІЯ

Лисаковський Р. В. Адміністративно-правові аспекти співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Ужгород, 2023.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженні адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами. У результаті проведеного дослідження зроблено ряд концептуальних висновків, висунуто та обґрунтовано низку нових наукових положень, які можуть бути використані для удосконалення сучасної концепції взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами.

У роботі сформовано теоретико-правову візію адміністративно-правових аспектів співпраці Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами як комплексної системи, яка: встановлює нормативно-правову базу взаємодії правоохоронних органів у протидії кримінальним правопорушенням, віднесенням до підслідності Державного бюро розслідувань; спрямована на систематичну співпрацю Державного бюро розслідувань з іншими правоохоронними органами, узгоджується з їхньою метою і завданнями, ґрунтується на принципах спільної діяльності; об'єднує специфічні сили і засоби, джерела інформації визначених правоохоронних органів для досягнення спільної мети співпраці.

Охарактеризовано зарубіжний досвід організації правоохоронних органів у контексті діяльності Державного бюро розслідувань та встановлено напрями оптимізації адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва Державного бюро розслідувань.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань, адміністративно-правові аспекти, співпраця Державного бюро розслідувань, правоохоронні органи, адміністративно-правове регулювання, міжнародне співробітництво, кримінальні правопорушення, протидія злочинності.

ANNOTATION

Lysakovkyi R.V. Administrative and legal aspects of the cooperation of the State Bureau of Investigation with other law enforcement agencies. - *On the rights of the manuscript.*

Dissertation for obtaining the scientific degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 — administrative law and process; finance law; information law. - Open International University of Human Development «Ukraine», Uzhhorod, 2023.

The dissertation is devoted to a comprehensive study of the administrative and legal aspects of the cooperation of the State Bureau of Investigation with other law enforcement agencies. As a result of the conducted research, a number of conceptual conclusions were made, a number of new scientific provisions were put forward and substantiated, which can be used to improve the modern concept of the interaction of the State Bureau of Investigation with other law enforcement agencies.

The work formed a theoretical-legal vision of the administrative-legal aspects of the cooperation of the State Bureau of Investigations with other law enforcement agencies as a complex system that: establishes a normative-legal basis for the interaction of law enforcement agencies in combating criminal offenses assigned to the jurisdiction of the State Bureau of Investigations; aimed at the systematic cooperation of the State Bureau of Investigation with other law enforcement agencies, consistent with their goals and tasks, based on the principles of joint activity; unites specific forces and means, sources of information of specified law enforcement agencies to achieve the common goal of cooperation.

Having clarified the content of the administrative and legal aspects of the cooperation of the State Bureau of Investigations with other law enforcement agencies, it is proposed to define them as a set of issues related to the normatively established provisions of administrative law in the sphere of interaction of the State Bureau of Investigation with other law enforcement agencies for the purpose of prevention, detection, termination, disclosure and investigation of criminal offenses classified as their competence.

According to the criterion of the form of expression, the administrative and legal regulation of the activities of the State Bureau of Investigations is classified into two main groups: 1) external – acts created outside the State Bureau of Investigations; 2) internal – departmental acts that additionally regulate and detail aspects related to the organization of activities and interaction of the State Bureau of Investigation with other law enforcement agencies. Insufficient regulatory support for the aspects of cooperation of the State Bureau of Investigations with other law enforcement agencies and the need for more detailed regulation of forms of interaction, the essence of joint activities, criteria for their effectiveness, and the roles of each subject in such a process are noted.

The principles of cooperation are investigated by analyzing their three systems: general principles of law enforcement activity (their practical implementation in the process of organization, activity and interaction of the State Bureau of Investigations), special principles of the State Bureau of Investigations, principles of cooperation.

The foreign experience of the organization of law enforcement agencies in the context of the activities of the State Bureau of Investigations is characterized, and

directions for optimizing the administrative and legal regulation of international cooperation of the State Bureau of Investigations are established.

Keywords: the State Bureau of Investigations, administrative and legal aspects, cooperation of the State Bureau of Investigations, law enforcement agencies, administrative and legal regulation, international cooperation, criminal offenses, combating crime.